

206.

**Rozporządzenie
Prezydenta Rzeczypospolitej**

z dnia 24 lutego 1928 r.

o odpowiedzialności dyscyplinarnej funkcjonariuszów publicznych na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego, nie podlegających przepisom dyscyplinarnym wydanym dla całego obszaru Rzeczypospolitej Polskiej.

Na podstawie art. 44 ust. 5 Konstytucji w brzmieniu ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. zmieniającej i uzupełniającej Konstytucję Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 442) postanawiam co następuje:

ROZDZIAŁ I.

Postanowienia ogólne o przestępstwach służbowych i ich karaniu.

Art. 1. Rozporządzeniu niniejszemu podlegają na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego wszystkie osoby, które pod względem odpowiedzialności służbowej uważane są w myśl dotychczasowych przepisów za funkcjonariuszów publicznych, a w dniu wejścia w życie tego rozporządzenia nie podlegają przepisom dyscyplinarnym, wydanym dla całego obszaru Rzeczypospolitej Polskiej.

W szczególności podlegają rozporządzeniu niniejszemu członkowie wydziałów wojewódzkich, pochodzący z wyboru członkowie organów kolegialnych współdziałających w wykonywaniu zadań ogólnej administracji państwowej, deputowani powiatowi i wybrani członkowie wydziałów powiatowych, członkowie magistratów tudzież burmistrzowie i ławnicy miast o ustroju burmistrzowskim, członkowie kolegialnych zarządów tudzież naczelnicy i ławnicy gmin wiejskich, wójtowie i przełożeni obszarów dworskich, jako też ewentualni zastępcy wyżej wspomnianych osób, następnie płatni urzędnicy wojewódzkich i powiatowych związków komunalnych, gmin miejskich i wiejskich oraz zakładów i przedsiębiorstw tych związków i gmin, etatowi urzędnicy ubezpieczalni krajowej i publicznych zakładów ogniowych, płatni urzędnicy wójtostw, przewodniczący i członkowie wydziałów związków celowych międzykomunalnych nie będący funkcjonariuszami państwowymi, tudzież płatni funkcjonariusze tych związków oraz zakładów i przedsiębiorstw tych związków, kierownicy i urzędnicy (funkcjonariusze) izb rolniczych, handlowych i rzemieślniczych, oraz Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego.

Przepisy rozporządzenia niniejszego mają zastosowanie także do urzędników w rozumieniu powyższem przeniesionych w stan rozporządzalności, stan nieczynny, lub stan spoczynku.

Nie podlegają rozporządzeniu niniejszemu pracownicy państwowych kolei żelaznych.

Art. 2. Odpowiedzialność służbową (dyscyplinarną) podług przepisów rozporządzenia niniejszego ponosi funkcjonariusz, który dopuszcza się przestępstwa służbowego przez to, że:

- a) narusza obowiązki, wynikające ze sprawowania przezeń urzędu, — albo
- b) przez swoje zachowanie się w urzędzie lub poza urzędem okazuje się niegodnym szacunku, poważania i zaufania, jakiego wymaga jego zawód.

Art. 3. Takie przestępstwo służbowe (art. 2), które powoduje obrazę interesu publicznego lub naraża dobro publiczne na szkodę, jest występkiem służbowym.

Każde przestępstwo służbowe (art. 2) nie posiadające wyżej podanych znamion występku służbowego, jest wykroczeniem służbowym.

Zbieg kilku wykroczeń służbowych lub ich powtarzanie się, jak również wykroczenie wśród okoliczności szczególnie obciążających uważa się za występki służbowy.

Art. 4. Do odpowiedzialności dyscyplinarnej pociąga się funkcjonariusza niezależnie od odpowiedzialności sądowej, karnej i cywilnej — w drodze postępowania dyscyplinarnego, mianowicie za wykroczenia służbowe w drodze porządkowego postępowania dyscyplinarnego, za występki służbowe w drodze formalnego postępowania dyscyplinarnego.

Art. 5. Postępowanie dyscyplinarne, porządkowe lub formalne, z powodu naruszenia obowiązków służbowych, które posiada znamiona czynu karygodnego, ściganego ustawami karnymi, może się toczyć równocześnie z karnym postępowaniem sądowym w tej samej sprawie; może być jednak zawieszona aż do ostatecznego zakończenia karnego postępowania sądowego.

Art. 6. Jeśli właściwy sąd karny wyda wyrok uniewinniający lub wyrok skazujący, nie pociągający za sobą z ustawy utraty urzędu, wówczas postępowanie dyscyplinarne z powodu faktów, które były rozpatrywane w postępowaniu sądowym, może się tylko o tyle toczyć, o ile fakty te stanowią same przez się przestępstwo służbowe.

Art. 7. Jeśli właściwy sąd karny orzekł karę ciężkiego więzienia, utratę honorowych praw obywatelskich, niezdolność do piastowania publicznych urzędów, lub dopuszczalność oddania pod dozór policyjny, natenczas następuje wydalenie ze służby bez potrzeby wydawania o tem osobnego orzeczenia dyscyplinarnego.

Art. 8. W porządkowym postępowaniu dyscyplinarnem stosuje się tylko porządkowe kary dyscyplinarne.

Art. 9. Porządkowymi karami dyscyplinarnymi są:

1. upomnienie,
2. nagana,
3. skrócenie lub odmowa urlopu wypoczynkowego,
4. grzywna do wysokości 300 zł.

Art. 10. W formalnym postępowaniu dyscyplinarnem stosuje się formalne kary dyscyplinarne i porządkowe kary dyscyplinarne.

Art. 11. Formalnymi karami dyscyplinarnymi, które mogą być nałożone tylko w formalnym postępowaniu dyscyplinarnem są:

1. odliczenie lat służby od roku do trzech, co ma odpowiedni wpływ na zakres uprawnień funkcjonariusza, zależnych od długości czasu służby;
2. obniżenie stopnia służbowego o jeden lub dwa z zawieszeniem możliwości awansu na przeciąg jednego roku do lat trzech względnie odpowiednie umniejszenie poborów z zawieszeniem możliwości ich zwiększenia się na przeciąg jednego roku do lat trzech;
3. przeniesienie w stały stan spoczynku z obniżeniem najwyżej o 50% zaopatrzeniem emerytalnym względnie odprawą;
4. wydalenie ze służby połączone z utratą wszystkich praw z piastowaniem urzędu i wogóle ze

stosunkiem służbowym związanych, w szczególności także prawa do emerytury.

Jeżeli zachodzą okoliczności na szczególne uwzględnienie zasługujące, wówczas właściwa władza dyscyplinarna może w swoim orzeczeniu o wydaleniu ze służby przyznać równocześnie członkom rodziny wydalonego odpowiedni stały zasiłek na utrzymanie, który jednak nie może przewyższać ich normalnego zaopatrzenia wdowiego lub sierociego. Zasiłek taki przyznać można albo już z chwilą wstrzymania wypłaty uposażenia funkcjonariusza wydalonego albo od chwili jego śmierci.

Do powyższego zasiłku mają zastosowanie odnośne przepisy o utracie prawa do zaopatrzenia wdowiego i sierociego.

Art. 12. Przy wymierzaniu kar, wymienionych w art. 9 i 11, należy mieć na względzie z jednej strony większą lub mniejszą doniosłość przestępstwa służbowego, stopień winy oraz całe dotychczasowe zachowanie się obwinionego, z drugiej strony możliwość zastosowania tych kar w konkretnym przypadku ze względu na samą istotę funkcji urzędowych, spełnianych przez obwinionego.

ROZDZIAŁ II.

Dochodzenia wstępne.

Art. 13. Władza służbowa względnie władza nadzorcza, w przypadku powzięcia wiadomości o faktach wskazujących na popełnienie przestępstwa służbowego przez funkcjonariusza, przeprowadza lub zarządza stosownie do potrzeby dochodzenia w celu wstępnego wyjaśnienia sprawy.

Władza powyższa obowiązana jest, o ile to jest możliwe, przesłuchać protokółarnie obwinionego co do tych faktów lub zażądać odeń pisemnego oświadczenia się, zakreślając mu do złożenia tego oświadczenia termin najwyżej ośmiiodniowy.

Zależnie od wyniku powyższych dochodzeń wstępnych następuje zaniechanie dalszych dochodzeń, albo załatwienie sprawy w drodze postępowania dyscyplinarnego (porządkowego lub formalnego).

ROZDZIAŁ III.

Porządkowe postępowanie dyscyplinarne.

Art. 14. O ile w odniesieniu do faktów, które były przedmiotem dochodzeń wstępnych (art. 13), stwierdzono znamiona wykroczenia służbowego (art. 3 ust. 2) następuje wydanie orzeczenia w porządkowym postępowaniu dyscyplinarnem.

Art. 15. Prawo nakładania w porządkowym postępowaniu dyscyplinarnem porządkowych kar dyscyplinarnych wymienionych w art. 9 p. 1—3, służy każdemu przełożonemu w stosunku do podległych mu funkcjonariuszów, każdemu przewodniczącemu kolegialnemu zarządu w stosunku do członków tego zarządu, każdemu przewodniczącemu organu kolegialnego współdziałającego w wykonywaniu zadań ogólnej administracji państwowej, w stosunku do po-

chodzących z wyboru członków tego organu, państwowej władzy administracji ogólnej w stosunku do wójtów i ich zastępców oraz przełożonych obszarów dworskich i ich zastępców, a także państwowej władzy nadzorczej w stosunku do wyżej wymienionych członków tudzież jednoosobowych organów zarządu związków prawa publicznego pozostających pod jej nadzorem.

Art. 16. Grzywny w porządkowym postępowaniu dyscyplinarnem nakładać mogą:

a) przewodniczący kolegialnych zarządów związków prawa publicznego w stosunku do członków tych zarządów oraz przewodniczący organów kolegialnych współdziałających w wykonywaniu zadań ogólnej administracji państwowej w stosunku do pochodzących z wyboru członków tych organów — do wysokości 20 zł.;

b) kierownicy urzędów i kierownicy zakładów publicznych i przedsiębiorstw związków prawa publicznego w stosunku do podwładnych funkcjonariuszów — do wysokości 40 zł.;

c) powiatowe władze nadzoru państwowego w stosunku do przewodniczących i członków zarządu tudzież w stosunku do jednoosobowych organów zarządu podlegających ich nadzorowi związków prawa publicznego, jako też powiatowe władze ogólnej administracji państwowej w stosunku do wójtów i ich zastępców oraz przełożonych obszarów dworskich i ich zastępców — do wysokości 60 zł.;

d) wojewódzkie władze nadzoru państwowego w stosunku do przewodniczących i członków zarządu oraz jednoosobowych organów zarządu podlegających w I i II instancji ich nadzorowi związków prawa publicznego z wyjątkiem wojewódzkich związków komunalnych, jako też wojewódzkie władze ogólnej administracji państwowej w stosunku do wójtów i ich zastępców oraz przełożonych obszarów dworskich i ich zastępców — do wysokości 150 zł.;

e) właściwy minister jako władza nadzoru państwowego ostatniej instancji w stosunku do przewodniczących i członków zarządu tudzież jednoosobowych organów zarządu podlegających w I, II i III instancji jego nadzorowi związków prawa publicznego, jako też Minister Spraw Wewnętrznych w stosunku do wójtów i ich zastępców oraz przełożonych obszarów dworskich i ich zastępców — do wysokości 300 zł.

Art. 17. Porządkowe orzeczenie dyscyplinarne może być wydane tylko na piśmie.

Art. 18. Przeciw nałożeniu w porządkowym postępowaniu dyscyplinarnem kary upomnienia (art. 9 p. 1) nie służy żaden środek prawny.

Przeciwko nałożeniu w porządkowym postępowaniu dyscyplinarnem innych porządkowych kar dyscyplinarnych (art. 9 p. 2, 3, 4), można wnieść odwołanie w ciągu dni 14-tu od doręczenia odnośnego orzeczenia.

Odwołanie służy:

1. przewodniczącym i członkom zarządu tudzież jednoosobowym organom zarządu związków prawa publicznego do państwowej władzy nadzorczej

z tem, że orzeczenia władzy bezpośrednio wyższej od władzy, która nałożyła karę, tudzież orzeczenia właściwych ministrów są ostateczne;

2. członkom organów kolegialnych, współdziałających w wykonywaniu zadań ogólnej administracji państwowej tudzież wójtom i przełożonym obszarom dworskich oraz ich zastępcom — do wyższej władzy ogólnej administracji państwowej z tem, że orzeczenie władzy państwowej bezpośrednio wyższej od władzy, która nałożyła karę, tudzież orzeczenia Ministra Spraw Wewnętrznych są ostateczne;

3. innym osobom, podlegającym rozporządzeniu niniejszemu do właściwego w przepisanyemu toku instancji organu w obrębie związku prawa publicznego — o ileby zaś odwołanie takie w obrębie związku było niemożliwe z braku wyższej instancji — do bezpośredniej władzy nadzorczej, która rozstrzyga ostatecznie.

ROZDZIAŁ IV.

Formalne postępowanie dyscyplinarne.

Art. 19. Jeżeli w wyniku dochodzeń wstępnych (art. 13) w odniesieniu do faktów, które były ich przedmiotem, stwierdzono znamiona występku służbowego (art. 3 ust. 1 i 3), albo jeżeli w toku porządkowego postępowania dyscyplinarnego władza je przeprowadzająca uznała, że zachodzą znamiona występku służbowego, a nie tylko wykroczenia służbowego, należy skierować sprawę na drogę formalnego postępowania dyscyplinarnego.

Art. 20. Formalne postępowanie dyscyplinarne wdraża:

1. właściwy wojewoda we wszystkich przypadkach niezastrzeżonych naczelnym władzom państwowym;

2. właściwa naczelna władza państwowa, przeciwko członkom zarządu i funkcjonariuszom, których wybór lub nominacja wymagają zatwierdzenia lub zgody tej władzy, z wyjątkiem burmistrzów miast o liczbie ludności poniżej 100 000 mieszkańców, tudzież przeciw przewodniczącemu, zastępcy przewodniczącego i członkom pomorskiego wydziału wojewódzkiego oraz zastępcy pomorskiego starosty krajowego.

Art. 21. Zarządzenie wdrożenia formalnego postępowania dyscyplinarnego wydają władze powyższe bez wniosku, o ile same są bezpośrednimi władzami służbowymi lub nadzorcami, we wszystkich innych przypadkach wydają one zarządzenie powyższe na wniosek — a mianowicie:

a) co do przewodniczących i członków zarządu tudzież jednoosobowych organów zarządu związków prawa publicznego — na przedłożony w drodze służbowej wniosek bezpośredniej władzy nadzorczej związku;

b) co do funkcjonariuszów takich związków na wniosek ich władzy przełożonej, złożony przez związek na ręce bezpośredniej władzy nadzorczej związku i ewentualnie przez tę władzę w drodze służbowej dalej przedłożony;

c) we wszystkich innych przypadkach na wniosek właściwej władzy służbowej obwinionego.

Wniosek o wdrożenie formalnego postępowania dyscyplinarnego powinien zawierać dokładne wskazanie faktów, w których dopatrzono się występku służbowego.

Art. 22. Do orzekania w formalnym postępowaniu dyscyplinarnym powołane są:

1. wojewódzkie komisje dyscyplinarne dla funkcjonariuszów samorządowych i niektórych innych grup funkcjonariuszów publicznych — przy wojewodach w Poznaniu i Toruniu, — jako kolegjalne władze dyscyplinarne I instancji;

2. Wyższa Komisja Dyscyplinarna dla funkcjonariuszów samorządowych i niektórych innych grup funkcjonariuszów publicznych — z siedzibą w Poznaniu — jako kolegjalna władza dyscyplinarna II i ostatniej instancji.

Orzeczeń komisji dyscyplinarnych w sprawach dyscyplinarnych nie można zmienić ani uchylić zarządzeniami administracyjnymi.

Art. 23. Wojewódzkie komisje dyscyplinarne (art. 22 p. 1) składają się z przewodniczącego, czterech zastępców przewodniczącego, dwudziestu czterech innych członków, oraz dwunastu zastępców tych ostatnich członków.

Przewodniczącego mianuje na okres lat trzech właściwy wojewoda w porozumieniu z prezesem właściwego wojewódzkiego sądu administracyjnego z pośród sędziów zawodowych tego wojewódzkiego sądu administracyjnego.

Czterech zastępców przewodniczącego mianuje na okres lat trzech właściwy wojewoda z pośród urzędników administracji państwowej posiadających ukończone studia prawnicze.

Dwunastu członków wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej i sześciu zastępców tych członków mianuje na okres lat trzech właściwy wojewoda w połowie z pośród urzędników administracji państwowej, o ile możliwości z ukończeniem studiami prawniczymi, w połowie z pośród osób wskazanych w art. 1 rozporządzenia niniejszego; pozostałych dwunastu członków i sześciu zastępców tych członków wybiera na okres lat trzech właściwy wydział wojewódzki z pośród osób, wskazanych w art. 1 rozporządzenia niniejszego.

Art. 24. Wojewódzkie komisje dyscyplinarne obradują i orzekają jako kolegjalne władze dyscyplinarne I-ej instancji w kompletach złożonych z przewodniczącego lub jego zastępcy i dwóch członków lub zastępców członków, z których jeden ma pochodzić z wyboru wydziału wojewódzkiego, a drugi z nominacji.

Art. 25. Kompletory orzekające powinny być corocznie zgóry na okres całego roku ustalane z uwzględnieniem rodzajów oraz działów administracji samorządowej. W kompletach tych mogą być w ciągu powyższych okresów rocznych dokonywane zmiany, konieczne ze względu na potrzebę dostosowania składu do stanowiska służbowego obwinionego.

Uchwały wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej zapadają większością głosów członków orzekającego kompletu.

Członków orzekającego kompletu oraz rzecznika dyscyplinarnego można od udziału w sprawie wyłączyć w przypadkach i na zasadach przewidzianych w ustawie postępowania karnego przy wyłączeniu i nieprzyjęciu osób sądowych. Można także wyłączyć tych członków kompletu, którzy pozostają do obwinionego w stosunku przełożonego lub podwładnego. Ponadto, obwiniony ma prawo w każdym przypadku wyłączyć jednego członka kompletu bez podania powodów.

Prośba obwinionego o wyłączenie członka orzekającego kompletu lub rzecznika dyscyplinarnego powinna być wniesiona do komisji dyscyplinarnej w ciągu dni ośmiu od otrzymania wezwania do ustnej rozprawy.

Art. 26. Wyższa Komisja Dyscyplinarna (art. 22 p. 2) składa się z przewodniczącego, dwóch zastępców przewodniczącego, tudzież dwunastu innych członków i ośmiu zastępców tych ostatnich członków.

Przewodniczącego i zastępców przewodniczącego mianuje Minister Spraw Wewnętrznych na okres lat trzech z pośród sędziów zawodowych wojewódzkich sądów administracyjnych w Poznaniu i Toruniu.

Sześciu członków i czterech zastępców członków mianuje Minister Spraw Wewnętrznych na okres lat trzech w połowie z pośród czynnych funkcjonariuszów państwowych z ukończonymi studiami prawniczymi, w połowie zaś z pośród osób, wskazanych w art. 1 rozporządzenia niniejszego, posiadających ukończone studia prawnicze. Pozostałych sześciu członków i czterech zastępców tych członków wybierają po połowie wydział wojewódzki poznański i pomorski na okres trzech lat z pośród osób, wskazanych w art. 1 rozporządzenia niniejszego.

Art. 27. Wyższa Komisja Dyscyplinarna obraduje i orzeka, jako kolegjalna władza dyscyplinarna II instancji w kompletach złożonych z przewodniczącego lub jego zastępcy i czterech członków lub zastępców członków. W komplecie zasiadać musi dwóch członków względnie dwóch zastępców członków, powołanych z wyboru wydziału wojewódzkiego poznańskiego i pomorskiego i dwóch członków względnie dwóch zastępców pochodzących z nominacji.

Przepisy art. 25 odnoszące się do wojewódzkich komisji dyscyplinarnych mają odpowiednie zastosowanie do Wyższej Komisji Dyscyplinarnej.

Art. 28. Członkowie komisji dyscyplinarnych, tak mianowani jak i wybrani są w wykonywaniu swoich funkcji samodzielni i niezawisli.

Członkom komisji dyscyplinarnych przysługuje za ich czynności w tym charakterze osobne wynagrodzenie. Wysokość tego wynagrodzenia, w zależności od zakresu spraw i rozmiaru poświęconej im pracy oznacza odnośnie do członków wojewódzkich komisji dyscyplinarnych właściwy wojewoda, po wysłuchaniu opinii właściwego wydziału wojewódzkiego, odnośnie zaś do członków Wyższej Komisji Dyscyplinarnej wojewoda poznański w porozumieniu

z wojewodą pomorskim, po wysłuchaniu opinii obu odnośnych wydziałów wojewódzkich.

W razie pełnienia czynności członka komisji dyscyplinarnej poza miejscem zamieszkania przysługuje członkom komisji dyscyplinarnej zwrot faktycznych kosztów podróży.

Art. 29. Formalne postępowanie dyscyplinarne składa się z śledztwa wstępnego, które prowadzi osobny komisarz śledczy, i z ustnej rozprawy.

Art. 30. Komisarza śledczego powołuje właściwy terytorjalnie wojewoda z pośród urzędników ogólnej administracji państwowej.

Postanowienia ustępu drugiego i trzeciego art. 28 mają co do komisarza śledczego odpowiednie zastosowanie.

Art. 31. Komisarz śledczy wzywa obwinionego, podając mu punkty obwinienia oraz przesłuchuje go protokółarnie, o ile stawi się na wezwanie.

Komisarz śledczy przesłuchuje protokółarnie świadków i znawców, w razie potrzeby pod przysięgą; zbiera i bada wszystkie dowody służące do wyjaśnienia sprawy.

Przesłuchanie obwinionego i świadków następuje z udziałem zaprzysiężonego protokółarnie, o ile protokółantem nie jest zaprzysiężony urzędnik.

Art. 32. Czynności rzecznika dyscyplinarnego w wojewódzkich komisjach dyscyplinarnych sprawuje urzędnik ogólnej administracji państwowej powołany przez właściwego wojewodę.

Obowiązkiem rzecznika dyscyplinarnego jest przy przeprowadzeniu postępowania dyscyplinarnego stać na straży godności i powagi stanowiska urzędniczego oraz ścisłego wykonywania obowiązków służbowych. Komisja dyscyplinarna przedsięwzięte każdą uchwałę nie inaczej, jak po wysłuchaniu zdania rzecznika dyscyplinarnego.

Postanowienia ustępu drugiego i trzeciego art. 28 mają co do rzecznika odpowiednie zastosowanie.

Art. 33. Aż do chwili wniesienia aktu oskarżenia do wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej (art. 36 ustęp 1-szy), władza, która wdrożyła postępowanie dyscyplinarne, może na wniosek właściwego związku prawa publicznego lub ze względu na wynik śledztwa wstępnego na wniosek rzecznika dyscyplinarnego umorzyć postępowanie dyscyplinarne i jeśli uzna to za właściwe, nałożyć na funkcjonariusza porządkową karę dyscyplinarną.

Komisji dyscyplinarnej przysługuje każdego czasu aż do chwili zamknięcia ustnej rozprawy prawo umorzenia postępowania dyscyplinarnego, a to ze względu na wynik dotychczasowego postępowania.

W razie wygaśnięcia stosunku służbowego obwinionego, postępowanie dyscyplinarne bez względu na stadium, w którym się znajduje, podlega umorzeniu; w razie śmierci obwinionego może ono jednak być przeprowadzone na żądanie ustawowych spadkobierców zmarłego.

Art. 34. Jeżeli władza, która wdrożyła formalne postępowanie dyscyplinarne, ze względu na wy-

nik śledztwa wstępnego postępowania nie umorzyła, wówczas rzecznik dyscyplinarny na podstawie tegoż wyniku śledztwa wstępnego wnosi akt oskarżenia do wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej, przedkładając równocześnie jego odpis władzy, która wdrożyła postępowanie dyscyplinarne.

Wojewódzka komisja dyscyplinarna wyznacza ustną rozprawę i wzywa do niej obwinionego przy równoczesnym udzieleniu mu odpisu aktu oskarżenia oraz listy członków kompletu orzekającego. O ile ustanowiono obrońcę, wzywa się go również do rozprawy. Odnosne wezwanie musi być obwinionemu, względnie także obrońcy, doręczone przynajmniej na dwa tygodnie przed dniem, w którym ma się odbyć ustna rozprawa.

W razie potrzeby następuje równocześnie wezwanie świadków i znawców oraz zarządzenie zebrania innych dowodów dla wyswietlenia sprawy.

Art. 35. Rozprawa ustna, którą przeprowadza się na posiedzeniu z wykluczeniem publiczności, rozpoczyna się przedstawieniem przez referenta, wyznaczonego przez przewodniczącego wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej z liczby jej członków, stanu sprawy na podstawie wyników przeprowadzonych dochodzeń.

Z kolei przesłuchuje się obwinionego, a po ukończeniu postępowania dowodowego następują świadczenia i wnioski rzecznika dyscyplinarnego oraz obwinionego. W każdym razie obwinionemu służy ostatnie słowo.

Art. 36. Wojewódzka komisja dyscyplinarna może także po rozpoczęciu ustnej rozprawy na wniosek obwinionego lub rzecznika dyscyplinarnego, albo też z własnej inicjatywy zarządzić przesłuchanie świadków i znawców bądź to za pośrednictwem komisarza śledczego, bądź też bezpośrednio przez komisję, jako też zebranie innych dowodów dla wyswietlenia sprawy. W tym celu w razie potrzeby komisja odracza rozprawę na inny dzień, o którym powinna zawiadomić obwinionego.

Art. 37. Obwinionemu wolno w postępowaniu dyscyplinarnym korzystać z pomocy obrońcy z pośród adwokatów lub z pośród osób podlegających rozporządzeniu niniejszemu względnie funkcjonariuszów państwowych, pozostających w służbie czynnej lub w stanie spoczynku. Komisja dyscyplinarna może jednak zarządzić każdego czasu osobiste stawienie się obwinionego pod zagrożeniem, że w razie niestawiennictwa obrońca jego nie zostanie dopuszczony do zastępstwa. Obrońcy, który nie jest zawalonym adwokatem, nie wolno przyjmować wynagrodzenia.

Dowodnie wykazane koszty urzędnika — obrońcy, poniesione istotnie w interesie obrony, oraz diety i koszty podróży, w razie przedsięwziętej w tym celu podróży, wypłaca temuż właściwy wojewódzki związek komunalny na rachunek ogólnych kosztów postępowania dyscyplinarnego w danej sprawie.

Art. 38. Wojewódzka komisja dyscyplinarna rozstrzyga na podstawie oceny słanych, wynikających z całego przewodu dyscyplinarnego, czy i w jakim stopniu obwinienie uznać należy za uzasadnione.

Komisja dyscyplinarna może w wymiarze kary poprzestać na nałożeniu jednej z porządkowych kar dyscyplinarnych.

Orzeczenie dyscyplinarne wraz z powodami ogłasza się na posiedzeniu, na którym ukończoną została rozprawa, albo na jednym z najbliższych posiedzeń, które odbyć się powinno najpóźniej w ciągu czternastu dni od ukończenia rozprawy.

Odpis orzeczenia dyscyplinarnego należy doręczyć obwinionemu oraz rzecznikowi dyscyplinarnemu w ciągu ośmiu dni od dnia jego ogłoszenia.

Art. 39. Z przebiegu rozprawy ustnej sporządza się protokół, który powinien zawierać nazwiska obecnych i istotną treść rozprawy. Protokół podpisuje przewodniczący i protokółant.

Art. 40. Od orzeczeń wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej służy zarówno rzecznikowi dyscyplinarnemu, jak i obwinionemu odwołanie do Wyższej Komisji Dyscyplinarnej.

Termin do wniesienia odwołania wynosi dwa tygodnie i rozpoczyna się od dnia następującego po doręczeniu orzeczenia dyscyplinarnego.

Odwołanie należy wnieść na piśmie przy dołączeniu odpisu tego odwołania na ręce przewodniczącego wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej, która orzeczenie wydała.

Art. 41. Odwołanie rzecznika dyscyplinarnego doręcza się w odbiorze obwinionemu, jeżeli zaś stroną odwołującą się jest obwiniony, doręcza się odwołanie w oryginale rzecznikowi dyscyplinarnemu.

W ciągu czternastu dni po doręczeniu może strona przeciwna wnieść replikę.

Termin ten na wniosek stron może być odpowiednio przedłużony.

Po wniesieniu repliki względnie po upływie przepisanej do jej wniesienia terminu przesyła przewodniczący wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej odwołanie wraz z ewentualną repliką oraz aktami sprawy do Wyższej Komisji Dyscyplinarnej.

Art. 42. Do rozprawy ustnej przed Wyższą Komisją Dyscyplinarną mają analogiczne zastosowanie przepisy zawarte w art. 34 — 39 rozporządzenia niniejszego.

Czynności rzecznika dyscyplinarnego sprawuje w Wyższej Komisji Dyscyplinarnej urzędnik ogólnej administracji państwowej, powołany przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Nowych okoliczności faktycznych, które nie były podstawą orzeczenia wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej, a służyłyby za podstawę do nowego obwinienia, nie można przyjmować za podstawę do wydania orzeczenia w Wyższej Komisji Dyscyplinarnej.

Art. 43. Jeżeli w formalnym postępowaniu dyscyplinarnym nałożono na funkcjonariusza formalną karę dyscyplinarną, to równocześnie w odnośnym orzeczeniu należy postanowić o obowiązku zwrotu kosztów postępowania na analogicznych zasadach, jak w postępowaniu sądowo-karnym.

Jeżeli w formalnym postępowaniu dyscyplinarnym funkcjonariusza zupełnie uniewinniono lub nałożono nań porządkową karę dyscyplinarną, wówczas nie jest on obowiązany do zwrotu kosztów postępowania, lecz koszty te ponosi ten związek publiczno-prawny, od którego funkcjonariusz pobiera lub ostatnio pobierał uposażenie służbowe.

Koszta wynikłe z przybrania obrońcy, o ile nim nie jest urzędnik, ma we wszystkich przypadkach ponosić obwiniony.

ROZDZIAŁ V.

Wznowienie postępowania dyscyplinarnego zakończonego prawomocnym orzeczeniem.

Art. 44. Na żądanie funkcjonariusza zasadzonego prawomocnie na formalną karę dyscyplinarną lub na żądanie jego ustawowych spadkobierców wznowia się formalne postępowanie nawet po wykonaniu kary, o ile osoby te przedstawiają takie nowe środki dowodowe lub okoliczności faktyczne nieznanne w poprzednim postępowaniu, które same przez się lub w związku z faktami poprzednio ustalonymi lub z dowodami poprzednio zebranymi mogą spowodować zupełne uwolnienie od zarzutu i kary lub nałożenie kary łagodniejszej.

Art. 45. Prośbę o wznowienie postępowania należy wnieść do wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej, która rozstrzygnęła sprawę w pierwszej instancji. Komisja ta rozstrzyga bez udziału stron o dopuszczeniu wznowienia.

Od rozstrzygnięcia w sprawie dopuszczalności wznowienia można wnieść odwołanie do Wyższej Komisji Dyscyplinarnej w ciągu dwóch tygodni po doręczeniu tego rozstrzygnięcia.

Art. 46. Dopuszczenie wznowienia postępowania wstrzymuje względnie przerywa wykonanie kary.

We wznowionym formalnym postępowaniu dyscyplinarnym przed rozpisaniem ustnej rozprawy wojewódzka komisja dyscyplinarna zarządza w razie potrzeby uzupełnienie poprzedniego lub przeniesienie nowego śledztwa przez komisarza śledczego.

Art. 47. Jeżeli funkcjonariusza, na którego korzyść dozwolono wznowienie postępowania, uznano winnym ponownie, nie można orzec kary surowszej od nałożonej w poprzednim postępowaniu. Przy wymiarze kary należy uwzględnić karę już poniesioną.

W przedmiocie kosztów wznowionego postępowania dyscyplinarnego obowiązują odpowiednie postanowienia art. 43.

Art. 48. O ile we wznowionym postępowaniu orzeczeniem prawomocnym uwolniono w zupełności funkcjonariusza od zarzutu i kary, albo nałożono na niego łagodniejszą karę dyscyplinarną formalną lub porządkową, należy temuż, a w razie jego śmierci członkom jego rodziny, uprawnionym do zaopatrzenia wdowiego lub sierocego zwrócić to, co on lub

wymienieni członkowie rodziny wskutek poprzedniego ukarania stracili z dochodów służbowych lub zaopatrzenia. Obowiązek zwrotu ciąży na tym związku prawa publicznego, względem którego pierwotnie ukarany pozostawał w stosunku służbowym.

Prawomocne orzeczenie w postępowaniu wznowionem, którem uchylono pierwotne orzeczenie o wydaleniu ze służby, a jednocześnie uwolniono odnośnego funkcjonariusza w zupełności od zarzutu i kary lub nałożono nań jedynie porządkową karę dyscyplinarną względnie jedną z formalnych kar dyscyplinarnych, w art. 11 pod 1. i 2. wymienionych, nakłada na tę władzę względnie organ, który powołał funkcjonariusza na pierwotne stanowisko, obowiązek przywrócenia wydalonego do służby czynnej z zachowaniem praw nabytych, nie naruszając przysługującego skądinąd tej władzy względnie organowi prawa do przeniesienia funkcjonariusza w stan nieczynny, stan rozporządzalności, stan spoczynku, i wogóle do rozwiązania z nim stosunku służbowego zgodnie z obowiązującymi przepisami.

ROZDZIAŁ VI.

Przywrócenie terminu.

Art. 49. W razie omieszkania terminu do wniesienia odwołania instancja odwoławcza może na prośbę obwinionego zezwolić na przywrócenie terminu, o ile obwiniony wykaze, że niezależnie od jego woli okoliczności nie pozwoliły mu dotrzymać odnośnego terminu.

Prośbę o przywrócenie terminu z równoczesnym złożeniem odwołania wnosić należy do instancji pierwszej, która przesyła ją do instancji odwoławczej.

Instancja odwoławcza, zezwoliwszy na przywrócenie terminu, może zaraz sprawę rozpatrzyć i wydać merytoryczne orzeczenie.

ROZDZIAŁ VII.

Zawieszenie w służbie.

Art. 50. Władza służbowa obowiązana jest zawiesić funkcjonariusza bezzwłocznie w pełnieniu służby:

1. jeżeli w postępowaniu karno-sądowym względem funkcjonariusza zarządzone areszt lub wydano przeciwko niemu wyrok jeszcze nieprawomocny, orzekający lub z mocy ustawy pociągający za sobą utratę urzędu;

2. jeżeli w postępowaniu dyscyplinarnem wydano nieprawomocne jeszcze orzeczenie, skazujące na wydalenie ze służby.

Władzą służbową w rozumieniu niniejszego artykułu jest w stosunku do przewodniczących kolegialnych organów zarządu i do jednoosobowych organów zarządu — bezpośrednia władza nadzorcza związku, w stosunku do członków kolegialnych zarządów —

przewodniczący zarządu, w stosunku zaś do innych funkcjonariuszów — kierownik urzędu.

Art. 51. W przypadku, przewidzianym w p. 1 poprzedniego artykułu, zawieszenie trwa aż do upływu dziesiątego dnia po zarządzeniu zniesienia aresztu albo po uprawomocnieniu się wyroku wyższej instancji, jeżeli wyrokiem tym obwiniony funkcjonariusz skazany został na karę inną niż w powołanym punkcie pierwszym wymienioną.

Jeżeli prawomocny wyrok orzeka karę pozbawienia wolności nie pociągającą za sobą utraty urzędu, zawieszenie ustaje z chwilą wykonania wyroku. Jeżeli wykonanie wyroku zostanie wstrzymane lub przerwane bez winy skazanego, wówczas na czas wstrzymania lub przerwania nie następuje zmniejszenie poborów (art. 53). To samo stosuje się do okresu dziesięciu dni, wymienionego w pierwszym ustępie niniejszego artykułu, o ile przed upływem tego czasu zawieszenie w urzędzie nie zostanie zarządzone w drodze postępowania dyscyplinarnego.

W przypadku, wymienionym w p. 2 art. 50 zawieszenie trwa do czasu uprawomocnienia się orzeczenia dyscyplinarnego.

Art. 52. Władza, upoważniona do wdrożenia formalnego postępowania dyscyplinarnego, może sama lub na wniosek komisarza śledczego, rzecznika dyscyplinarnego lub komisji dyscyplinarnej zarządzić zawieszenie w służbie funkcjonariusza, przeciwko któremu wdrożono postępowanie karno-sądowe, lub formalne postępowanie dyscyplinarne, a to zarówno bezpośrednio po wdrożeniu postępowania karno-sądowego względnie równocześnie z wdrożeniem formalnego postępowania dyscyplinarnego jak i w ciągu całego karno-sądowego względnie dyscyplinarnego postępowania aż do uprawomocnienia się wyroku sądowego względnie orzeczenia dyscyplinarnego.

Art. 53. Władza zarządzająca zawieszenie funkcjonariusza w służbie może na czas zawieszenia w służbie ograniczyć jego uposażenie, najwyżej jednak do połowy.

Przy obliczaniu połowy uposażenia służbowego nie należy uwzględniać kwot przeznaczonych specjalnie na wydatki służbowe.

Art. 54. Jeżeli funkcjonariusz zostanie uniewinniony lub zasądzony tylko na porządkową karę dyscyplinarną, wówczas cała zatrzymana część uposażenia służbowego musi mu być całkowicie wypłacona.

Art. 55. W razie niebezpieczeństwa zwłoki, gdy dobro służby tego wymaga, służy również tym przełożonym, którzy nie są upoważnieni do zarządzenia zawieszania w służbie, prawo tymczasowego usunięcia funkcjonariusza od wykonywania czynności urzędowych.

O zarządzeniem usunięciu należy bezzwłocznie donieść władzy uprawnionej do zawieszenia danego funkcjonariusza w urzędowaniu, która wówczas albo zarządza formalne zawieszenie w urzędowaniu albo znosi zarządzenie o tymczasowym usunięciu od wykonywania czynności urzędowych.

ROZDZIAŁ VIII.

Postanowienia końcowe i przejściowe.

Art. 56. Z chwilą wejścia w życie rozporządzenia niniejszego tracą moc obowiązującą wszystkie przepisy prawne w przedmiotach uregulowanych tem rozporządzeniem, w szczególności ustawa z dnia 21 lipca 1852 r., dotycząca przestępstw służbowych urzędników niesędziowskich, przenoszenia tychże na inne stanowisko albo w stan spoczynku (Zb. ust. Kr. Prus., str. 465), rozporządzenie Komisarjatu Naczelnej Rady Ludowej, dotyczące dyscyplinarnego postępowania przeciwko urzędnikom niesądowym z dnia 28 marca 1919 r. (Tygodnik Urzędowy z dnia 8 kwietnia 1919 r. Nr. 4) jako też przepisy innych ustaw, które z powołaniem się na ustawę z dnia 21 lipca 1852 r. normują w sposób odmienny ustrój władz dyscyplinarnych i postępowanie dyscyplinarne.

Art. 57. Wszystkie sprawy dyscyplinarne, w których do dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia nie zapadło jeszcze orzeczenie, powinny być przekazane właściwym według rozporządzenia niniejszego władzom dyscyplinarnym do rozpatrzenia na podstawie przepisów tegoż rozporządzenia.

Art. 58. Sprawy dyscyplinarne osób, należących do kategorii funkcjonariuszów podlegających rozporządzeniu niniejszemu, rozstrzygnięte prawomocnymi orzeczeniami, wydanymi przez Trybunał Dyscyplinarny w Poznaniu w okresie czasu od dnia 1 kwietnia 1922 r. do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, a zasądzającymi na wydalenie ze służby, poddane będą ponownemu rozpatrzeniu i rozstrzygnięciu z zastosowaniem przepisów rozporządzenia niniejszego przez Wyższą Komisję Dyscyplinarną na prośbę osoby zasądzonej względnie jej spadkobierców, wniesioną w terminie czterech tygodni od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego na ręce tej władzy, która ostatnio była przełożoną władzą służbową zasądzoną. Przywrócenie tego terminu jest dopuszczalne na zasadach określonych w art. 49 rozporządzenia niniejszego.

Postanowienia art. 48 mają w razie uchylecia powyższych orzeczeń Trybunału Dyscyplinarnego odpowiednie zastosowanie.

W razie utrzymania w mocy pierwotnego orzeczenia Trybunału Dyscyplinarnego koszty ponownego rozpatrzenia sprawy ponosi zasądzony.

Art. 59. Koszta uruchomienia i utrzymania wojewódzkich komisji dyscyplinarnych ponoszą wojewódzkie związki komunalne poznański i pomorski, każdy za wojewódzką komisję dyscyplinarną swojego województwa, a koszty uruchomienia i utrzymania Wyższej Komisji Dyscyplinarnej ponoszą wojewódzkie związki komunalne poznański i pomorski w stosunku 4 : 3 z prawem regresu do innych zainteresowanych związków prawno-publicznych podług klucza, który ustali Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Wszelkie wpływy z tytułu uiszczanych grzywien i zwrotu kosztów postępowania wpływają do kasy właściwego wojewódzkiego związku komunalnego.

Art. 60. Wszelkie wezwania, zawiadomienia i doręczenia, dokonane w myśl postanowień rozporządzenia niniejszego, są ważne i rozpoczynają bieg terminów, jeżeli zostaną doręczone w sposób określony przepisami o postępowaniu administracyjnym.

Art. 61. W braku odmiennych postanowień rozporządzenia niniejszego należy w postępowaniu dyscyplinarnym stosować posiłkowo odpowiednie przepisy obowiązujące w postępowaniu sądowokarnym.

Art. 62. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 63. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych:

J. Piłsudski

Minister: *K. Bartel*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Stawoj Składkowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

Dr. Dobrucki

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Komunikacji: *Romocki*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*

Minister Poczty i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*